

Ekonomia

Wyróżniającą ocenę jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” otrzymał Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Wyróżniającą ocenę jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich na **Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego** uzasadnia spełnienie wymagań kadrowych, programowych i organizacyjnych w stopniu znacznie przekraczającym obowiązujące standardy do prowadzenia studiów na tym kierunku.

Realizowany program studiów stanowi oryginalną ofertę dydaktyczną pozwalającą na zachowanie tradycji uniwersyteckiego kształcenia i gromadzącą doświadczenia dla nowych idei dydaktycznych, które mogą być następnie twórczo wykorzystane przez inne polskie uczelnie. Koncepcja kształcenia preferuje:

- przedmioty wspomagane warsztatem naukowym wywodzącym się z takich dyscyplin wiedzy, jak: matematyka, statystyka, ekonometria, ekonomia matematyczna, co jest zgodne z tendencjami światowymi w zakresie dobrego kształcenia na kierunku „ekonomia”. Zajęcia dydaktyczne z tych przedmiotów są realizowane w dwukrotnie wyższym wymiarze godzin niż określony w standardach nauczania, co pozwala na realizację treści programowych rozszerzających wiedzę studenta o nie ujęte w standardach obszary takie, jak: analiza matematyczna, algebra, metody optymalizacyjne, modele panelowe, ekonometryczne modele autoregresyjne, kointegracja, topologia, nauki aktuarialne i ubezpieczeniowe, teoria gier;
- teoretyczne podstawy rozwoju dyscyplin tworzących kanon wiedzy kierunku „ekonomia”. Koncepcja programowa, przeznaczając na przedmioty tworzące kanon wiedzy kierunku „ekonomia” zdecydowanie wyższą liczbę godzin niż to przewidują standardy, pozwala na realizację zaawansowanych treści programowych takich przedmiotów, jak: makroekonomia, mikroekonomia, historia myśli ekonomicznej. Treści programowe z mikro i makroekonomii oferowane są na trzech poziomach zaawansowania: podstawowym, średnim i zaawansowanym - zbudowanych na standardach międzynarodowych i wymagających praktycznej znajomości własności modeli teoretycznych. Kształcenie z mikroekonomii na poziomie ponadpodstawowym oferowane jest w formie trzech modułów (konsument, producent, równowaga ogólna i niesprawności rynku) z naciskiem na zastosowania modeli mikroekonomicznych do rozwiązywania rzeczywistych problemów (metoda case'ów). Analogiczna, modułowa struktura kształcenia wprowadzana jest obecnie w odniesieniu do makroekonomii. Realizowany model kształcenia sprawia, iż absolwenci są bardzo dobrze przygotowani do konkurencji międzynarodowej i zdawania egzaminów na studia doktoranckie w najlepszych uczelniach USA i Europy. Wiedza oferowana poza standardami ma wysoki stopień sformalizowania, a więc wysoki stopień nasycenia w modelowe ujęcie nauczania ekonomii i obejmuje takie zagadnienia, jak: industrial organization, ekonomia eksperymentalna, metody symulacyjne w mikroekonomii, modele endogeniczne wzrostu gospodarczego, modele makroekonomii wyboru międzyokresowego, modele RBC, makroekonomia rynku pracy, ekonomia międzynarodowa;
- indywidualizację kształcenia poprzez bardzo szeroką ofertę przedmiotów do wyboru, w tym w językach obcych, zarówno w grupie przedmiotów kierunkowych, jak i specjalnościowych, pozwalającą na rozwijanie zainteresowań naukowych studenta.

Cechą wyróżniającą proces dydaktyczny na Wydziale Nauk Ekonomicznych na kierunku „ekonomia” jest gruntowne kształcenie w zakresie narzędzi analizy ekonomicznej na każdym etapie edukacji oraz silne powiązanie z badaniami naukowymi.

Wydział Nauk Ekonomicznych prowadzi dla studentów kierunku „ekonomia” studia interdyscyplinarne takie, jak: Jednoczesne Studia Ekonomiczno-Matematyczne oraz Jednoczesne Studia Ekonomiczno-Menedżerskie realizowane wspólnie z Wydziałem Matematyki, Informatyki i Mechaniki oraz Wydziałem Zarządzania, które stwarzają najzdolniejszej i ambitnej młodzieży akademickiej możliwości rozwoju zainteresowań naukowych, zdobycia unikatowego wykształcenia w skali kraju i w skali europejskiej przestrzeni edukacyjnej - integrującego wiedzę i umiejętności z takich dyscyplin, jak: ekonomia, zarządzanie, matematyka, informatyka. Ponadto wspólnie z Wydziałem Fizyki prowadzona jest specjalność ekonofizyka, która będąc jeszcze bardzo młodą dyscypliną nauki, integruje wiedzę z zakresu fizyki i ekonomii.

Program kształcenia na kierunku „ekonomia” poddawany jest ocenie zewnętrznej poprzez opinie ekspertów uczelni zagranicznych, co wpisuje się w projekt tworzenia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, a więc tworzy warunki dla mobilności studentów i zapewnia porównywalność wykształcenia w aspekcie międzynarodowym. Zewnętrzna ocena programu studiów specjalności *ekonomia przedsiębiorstwa* oraz całego kierunku „ekonomia” wykonana została przez prof. Roberta Ronsemana z University of Washington w ramach projektu finansowanego przez Fundację Fulbrighta. Program anglojęzycznych studiów z International Economics został oceniony i formalnie zatwierdzony przez University of Namur oraz Leuven University (obydwie te uczelnie wyraziły zgodę na wydawanie wspólnych dyplomów dla absolwentów tego programu). Program ten, uważany za najbardziej wymagający z zakresu ekonomii międzynarodowej w Europie Wschodniej i Centralnej, uzyskał akredytację the US Federal Student Aid Program. Ponadto losowa próba prac magisterskich i dyplomowych obronionych w latach 1996-1999 została przesłana do recenzji zewnętrznych wykonanych przez pracowników innych uczelni (przede wszystkim SGH). Kierunek „ekonomia” otrzymał akredytację Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej w dniu 23 maja 2003 r. na okres 5 lat.

Prowadzone badania naukowe zorientowane są w głównej mierze na proces dydaktyczny. W ramach realizowanych projektów naukowych przygotowywane są materiały dydaktyczne dla studentów (np.: projekty podejmowane przez Katedrę Informatyki i Analiz Gospodarczych obejmują, m.in. przygotowanie pakietów oprogramowania, które są dostępne także dla studentów i wykorzystywane w pracach dyplomowych, studyjnych i projektowych). Natomiast projekty naukowe finansowane w ramach grantów konkursowych oraz realizowane w Ramowych Programach Europejskich (PR5 i PR6) wykorzystywane są w bogatej ofercie wykładów do wyboru, w tym wykładów specjalizacyjnych. Przykładami takich powiązań są zajęcia dotyczące: zmian w handlu zagranicznym Polski, reformy rynku telekomunikacyjnego, ochrony środowiska, poziomu życia ludności, itp. Efekty prowadzonych badań naukowych wykorzystane zostały w takich wykładach, jak: „Wspólna polityka rolna i polityka rozwoju obszarów wiejskich w UE”, „Regulacja rynku telekomunikacyjnego w krajach UE”, „Kształtowanie dochodów ludności”, „Metody szacowania wartości dóbr nierynkowych”, „Oszczędności i opodatkowanie” oraz „Zabezpieczenie społeczne – wydatki, koszty, efekty: dziś i jutro”. W pracach naukowych biorą udział studenci, co owocuje powstawaniem prac licencjackich lub magisterskich opartych na unikalnym materiale empirycznym i mających bezpośrednie znaczenie dla życia gospodarczego. I tak np. prace magisterskie powstające w Katedrze Makroekonomii i Teorii Handlu Zagranicznego były efektem udziału studentów w badaniach poświęconych zmianom w strukturze polskiego handlu międzynarodowego. Podstawą dla wspólnych prac naukowych studentów i pracowników jest unikatowy zbiór danych statystycznych, umożliwiający badanie i modelowanie zachowań gospodarstw domowych w Polsce oraz w innych krajach Unii. Baza danych obejmuje przekrojowe zbiory budżetów polskich gospodarstw domowych z lat 1987-2006. Wydział Nauk Ekonomicznych dysponuje międzynarodowymi bazami danych na temat

handlu międzynarodowego powiązanych z ekonometrycznymi modelami ich analizy (np. GTAP) oraz dostępem do baz danych OECD, EUROSTATU, Banku Światowego. Systematycznie wykorzystywany w pracach magisterskich jest panelowo-przekrojowy zbiór danych nt. aktywności ekonomicznej gospodarstw domowych (BAEL). Wyniki prac badawczych studentów uczestniczących w realizacji grantów są publikowane.

Dorobek naukowy kadry akademickiej, tworzącej minimum kadrowe kierunku „ekonomia”, spełnia najwyższe standardy ogólnopolskie, a w kilku dyscyplinach międzynarodowe, co tworzy najbardziej właściwe warunki dla budowania wysokich standardów jakości kształcenia.

Wydział Nauk Ekonomicznych należy do najbardziej aktywnych szkół ekonomicznych w Polsce pod względem badań naukowych, co odzwierciedlone jest, m.in. w liczbie grantów otrzymywanych z KBN (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego), ze źródeł europejskich, a także od innych podmiotów. W latach 2000-2004 — zrealizowano 80 tematów zleconych przez Komitet Badań Naukowych, 7 tematów w ramach Programów Ramowych Unii Europejskiej (PR5 i PR6) oraz 37 tematów finansowanych przez inne podmioty (głównie urzędy centralne i przedsiębiorstwa).

W ramach grantów zagranicznych realizowano takie tematy jak: METHODEX - Methods and data on environmental and health externalities: harmonising and sharing of operational estimates, NEEDS - New Energy Externalities Development of Sustainability, Cost Assessment of Sustainable Energy System, Mediterranean and Eastern European Countries as new immigration destinations in the European Union, FEMISE - Comparative analysis of importance of technical barriers to trade (TBT) for CEECs and MPCs exports to the EU, "Integration of Macroeconomic and S&T Policies for Growth, Employment and Technology", CHER-Consortium of Household Panels for European Socio-Economic Research", "Strategy for Agriculture and Rural Areas in CEE Countries".

Natomiast granty krajowe obejmowały następujące tematy: Analiza sektorowa konwersji przemysłu zbrojeniowego w Polsce w okresie transformacji; Wpływ procesów integracyjnych na kształtowanie handlu wewnątrzgałęziowego; Instrumenty polityki handlowej: mechanizmy ekonomiczne i ich regulacja międzynarodowa; Gospodarstwa domowe w Polsce i w Unii Europejskiej. Badania na podstawie międzynarodowego panelu gospodarstw domowych PACO, ECHP, CHER; Metody badań panelowych - studia porównawcze metod i modeli stosowanych w naukach przyrodniczych i medycznych, ekonomicznych oraz w ubezpieczeniach; Otwieranie gospodarki polskiej i jej integracja z UE w świetle teorii handlu i finansów międzynarodowych; Równowaga finansowa polskiego systemu emerytalnego w procesie transformacji; Długookresowa analiza symulacyjna. Testowanie i zastosowania w ekonomii procesów autoregresyjnych z zaburzeniem Pareto-Levego; Poprawa efektywności polskich prognoz makroekonomicznych; Determinanty przestrzennej lokalizacji firm z udziałem kapitału zagranicznego; Polska w Unii Europejskiej - dynamika i zagrożenia procesu realnej konwergencji.

Do najważniejszych osiągnięć badawczo-naukowych uzyskanych w ostatnich latach można zaliczyć: badania nad pomocą publiczną w przemysłach sieciowych oraz w ochronie środowiska (Katedra Mikroekonomii); badania nad zabezpieczeniem społecznym (Katedra Statystyki i Ekonometrii) oraz badania nad polskim rynkiem pracy w gospodarce otwartej, które realizowane były głównie w dwóch katedrach: Demografii oraz Makroekonomii i Teorii Handlu Zagranicznego i obejmowały trendy w migracjach oraz w sytuacji na krajowym rynku pracy. Na podkreślenie zasługuje wysoki poziom naukowy badań, a także ich doniosłość praktyczna, uwidoczniła w zaangażowaniu zespołów badawczych w przygotowanie dokumentów polityki gospodarczej i społecznej państwa.

Podjęcie i rolę pracowników naukowego Wydziału Nauk Ekonomicznych podkreślają prace eksperckie dla organów administracji państwowej takich, jak: Sejm, Kancelaria

Premiera, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, NBP, GUS, etc., a także organizacje międzynarodowych, np. ILO, World Bank, OECD, WTO i innych.

Pracownicy Wydziału uczestniczą w krajowym i międzynarodowym ruchu naukowym. Wyrazem ich aktywności naukowej są wystąpienia na konferencjach naukowych, publikacje, projekty międzynarodowe. Np. w 2004 r. 28 osób wystąpiło na konferencjach międzynarodowych wygłaszając łącznie 52 referaty, zaś 39 osób wystąpiło na konferencjach krajowych wygłaszając łącznie 107 referatów. Udział w konferencjach międzynarodowych był połączony z zaproszeniem do wygłoszenia wykładu wiodącego (*keynote lecture*) dla danej dyscypliny.

W dorobku publikacyjnym pracowników Wydziału Nauk Ekonomicznych zauważalne miejsce zajmują publikacje w prestiżowych międzynarodowych czasopismach recenzowanych. W latach 2000-2005 powstało 48 artykułów w czasopismach międzynarodowych, w tym 22 w czasopismach notowanych na liście filadelfijskiej. Każdego roku ukazują się monografie opublikowane w czołowych krajowych wydawnictwach takich, jak np. *Nowa teoria handlu zagranicznego w świetle badań empirycznych*, PWN 2000; *Strukturalne podstawy bezrobocia w Polsce*, PWN 2000; *Kapitał zagraniczny a transformacja sektora finansowego w Polsce*, PWN 2001; *Współczesna polityka pieniężna w Polsce* PWE 2003; *Bankowość Europejska*, PWN 2005; *Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych*; PWE 2004; *Od liberalizacji do integracji Polski z Unią Europejską. Mechanizmy i skutki gospodarcze*; PWN 2003; *Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych*; PWE 2004. Niemal każdego roku w wydawnictwach międzynarodowych (Edward Elgar, Routledge i innych) ukazują się książki autorstwa pracowników Wydziału, np.: *Costing Nature in a Transition Economy. Case Studies in Poland*, Edward Elgar Publ. 2000, *Privatization as a Process of Institutional Change. The Case of State Farms in Poland*, Shaker Verlag 2002, *Kalecki's Economics Today*; Londyn Routledge 2003.

Pozycja naukowa pracowników Wydziału Nauk Ekonomicznych zaangażowanych w proces dydaktyczny na kierunku „ekonomia” ma wymiar międzynarodowy. Są członkami blisko 40 naukowych organizacji międzynarodowych, takich jak: American Economic Association, International Society for Income and Wealth, International Association for Research in Applied Economic Psychology, History of Economics Society, International Economic History Association, International Union for Scientific Studies of Population, Academic Advisory Board of International Organization for Migration, International European Business Academy, Societe Universities Europeenne de Recherche Financiere, Akademia Nauk Humanistycznych Federacji Rosyjskiej, Society for Advancement in Behavioral Economics.

Ponadto Wydział Nauk Ekonomicznych wyróżnia niezwykle rygorystyczny system oceny osiągnięć naukowych pracowników, wynikający z zasad i polityki Senatu UW, a skutkujący, np. cofaniem osób posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego ze stanowisk profesorów UW na stanowiska adiunktów w razie uznania, iż dorobek naukowy nie spełnia odpowiednich standardów jakościowych (nawet gdyby od strony ilościowej był bogaty), co sprzyja wypracowywaniu najwyższych standardów jakości kształcenia.

Prace magisterskie w pełni odpowiadają zakresowi programowemu kierunku „ekonomia” i charakteryzuje je bardzo wysoki poziom, co potwierdzone jest licznymi corocznymi nagrodami i wyróżnieniami na ogólnopolskich lub wewnętrznych konkursach prac dyplomowych. W dwunastu edycjach konkursu prac magisterskich i doktorskich, organizowanych przez Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych absolwenci Wydziału Nauk Ekonomicznych zdobywali co najmniej jedną nagrodę w każdej z dwóch kategorii. Praca magisterska przygotowana w ramach badań prowadzonych w Katedrze Mikroekonomii

została w 2004 r. wyróżniona nagrodą Ministra Środowiska. Ponadto prace magisterskie uzyskały pierwszą i drugą nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie na Najlepsze Badanie Studenckie z Psychologii Ekonomicznej, w konkursie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na najlepsze prace doktorskie i magisterskie z zakresu problematyki nauk o pracy i zabezpieczenia społecznego, w konkursie na najlepsze prace magisterskie organizowanym przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Wydział co roku organizuje wewnętrzny konkurs na najlepsze prace magisterskie, im. Semkowa. Konkurs ten wyłania przyszłych doktorantów oraz mobilizuje zarówno studentów jak i promotorów do podnoszenia poziomu jakości prac dyplomowych. Tematyka prac dyplomowych koncentruje się na analizie teoretycznych koncepcji modeli ekonomicznych i jest ściśle powiązana z badaniami empirycznymi. Recenzje tych prac są wyjątkowo rzetelnie opracowane i zawierają szczegółową ocenę każdego obszaru pracy.

Oferta dydaktyczna kierunku „ekonomia” ma wysoki stopień umiędzynarodowienia. Wydział Nauk Ekonomicznych prowadzi aktualnie 67 otwartych wykładów w językach obcych, także z przedmiotów stanowiących kanon wiedzy ekonomicznej, dzienne i wieczorowe studia Master of Arts in International Economics, obejmujące dwuletni program w języku angielskim mający charakter magisterskich studiów drugiego stopnia, oferowany zarówno studentom polskim jak i zagranicznym przyjeżdżającym w ramach programu Erasmus-Socrates. Na studiach anglojęzycznych w specjalnościach *International Economics* oraz *Developmental Economics* (niedawno otwarta) studiuje 74 osób, w tym 20 cudzoziemców. Oprócz studiów anglojęzycznych WNE zaoferował ostatnio kształcenie w języku angielskim w zakresie European Banking and Finance. Ponadto Wydział prowadzi systematycznie (co dwa tygodnie) wyróżniające się wyjątkowo wysokim poziomem naukowym w skali kraju, międzynarodowe seminarium naukowe z ekonomii dla studentów i pracowników, na którym wyniki badań prezentują przede wszystkim naukowcy o najwyższej klasie światowej z uniwersytetów amerykańskich i europejskich, jak również uczelni polskich.

Na Wydziale Nauk Ekonomicznych zostały przyjęte i są stosowane reguły określone w dokumencie „Zero tolerancji dla ściągania”. Dokument ten, i związana z nim praktyka, zasługują na upowszechnienie w polskim środowisku akademickim.